

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska
Henryka Bochniarz
Janusz Grzelak
Ireneusz C. Kamiński
Witolda Ewa Osiatyńska

Teresa Romer
Andrzej Rzepliński
Wojciech Sadurski
Mirosław Wyrzykowski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Maciej Nowicki
Sekretarz: Piotr Kładoczny
Skarbnik: Lenur Kerymov
Członek Zarządu: Dominika Bychawska-Siniarska

Warszawa, 06.02.2019 r.

198/2019/KS

Szanowny Pan
Witold Kołodziejski
Przewodniczący
Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji
skwer Kard. S. Wyszyńskiego 9
01-015 Warszawa

SKARGA

Szanowny Panie Przewodniczący,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka (HFPC) składa skargę na materiał Marcina Tulickiego pt. „*Napastnicy odpowiedzą za atak na dziennikarzy*”, który został wyemitowany w wieczornym wydaniu „Wiadomości” TVP 1 z dnia 4 lutego 2019 r.

We wskazanym materiale opublikowano wizerunki oraz nazwiska osób, które miały uczestniczyć w proteście pod siedzibą TVP wieczorem 2 lutego 2019 r. Przypominamy, że zgodnie z art. 81 prawa autorskiego rozpowszechnianie wizerunku co do zasady wymaga zgody osoby na nim przedstawionej. W opinii HFPC w opisywanym przypadku nie zachodzi żaden z dwóch przewidzianych przez prawo wyjątków od tej zasady. Przedstawione wizerunki osób nie stanowiły jedynie szczegółu większej całości (art. 81 ust. 2 pkt 2 prawa autorskiego), lecz były kluczowym elementem każdego ze zdjęć. Sam fakt udziału w proteście nie sprawia również, że jego uczestnicy zyskują status osób powszechnie znanych i pełniących funkcje publiczne (art. 81 ust. 2 pkt 1 prawa autorskiego). Nawet aktywny i częsty udział w demonstracjach sam w sobie nie może uzasadniać tak daleko idącej ingerencji w prawo do prywatności, jakim było opublikowanie we wskazanym materiale wizerunków oraz nazwisk protestujących (a także podanie miejsca pracy jednej z osób). Choć fakt, że niektóre z tych danych miały być wcześniej publikowane w innych mediach, może wpłynąć na ocenę stopnia ingerencji w prywatność, to nie pozbawia on całkowicie ochrony przedstawionych osób.

Z materiału wynika ponadto, że co najmniej wobec niektórych z wymienionych osób Policja prowadzi postępowanie przygotowawcze lub osoby te są wzywane na przesłuchania w charakterze świadków. Tymczasem zgodnie z art. 13 ust. 2 prawa prasowego w związku z art. 3 ustawy o radiofonii i telewizji zakazane jest publikowanie w mediach wizerunku i innych danych osobowych osób, przeciwko którym toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe bez ich zgody (gdy przemawia za tym ważny interes społeczny, zgodę może wyrazić również prokuratur lub sąd). Odnosi się to również do

świadków oraz dotyczy zarówno postępowania karnego, jak i wykroczeniowego¹. Zakaz ujawniania wizerunku osób, wobec których toczy się postępowanie przygotowawcze lub sądowe, jest również wprost przewidziany przez Zasady etyki dziennikarskiej w Telewizji Polskiej S.A.² Choć media mają prawo informowania o prowadzonych postępowaniach, to podlega ono ograniczeniom z uwagi na prawo do prywatności uczestników postępowania i poszanowanie zasady domniemania niewinności oskarżonych i obwinionych. Naruszenie tego zakazu może wiązać się z odpowiedzialnością cywilną, a nawet karną na podstawie art. 266 § 1 Kodeksu karnego³.

Pragniemy również zwrócić uwagę na kontekst, w jakim wizerunek i inne dane protestujących zostały opublikowane. Z materiału wynika, że zaprezentowane i wymienione z nazwiska osoby odpowiedzialne są za „atak”, a policja prowadzi wobec nich „bezwzględne działania” z racji ich „agresywnego” zachowania. Publikacja o takim charakterze może nie tylko naruszać dobre imię wskazanych osób, ale również budzić wątpliwości co do zgodności z tzw. zakazem ferowania wyroków przez media przed wydaniem orzeczenia w pierwszej instancji (art. 13 ust. 1 prawa prasowego w związku z art. 3 ustawy o radiofonii i telewizji).

Przypominamy, że dziennikarze mają obowiązek działania zgodnie z etyką zawodową i zasadami współżycia społecznego, w granicach określonych przepisami prawa (art. 10 ust. 1 Prawa prasowego w związku z art. 3 ustawy o radiofonii i telewizji), a na mediach publicznych ciąży dodatkowo szczególny obowiązek oferowania programów cechujących się m.in. bezstronnością i wyważeniem oraz wysoką jakością przekazu (art. 21 ustawy o radiofonii i telewizji). W związku z powyższym, zwracamy się do Pana Przewodniczącego o zbadania wskazanego materiału w zakresie kompetencji Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Z wyrazami szacunku,

Piotr Kładoczny
Sekretarz Zarządu HFPC

¹ W. Lis, P. Wiśniewki, Z. Husak (red.), *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2012, str. 298.; wyrok SO w Piotrkowie Trybunalskim z 6 czerwca 2017 r., sygn. akt I C 72/17.

² *Zasady etyki dziennikarskiej w Telewizji Polskiej S.A. – informacja, publicystyka, reportaż, dokument, edukacja*, dostępne na: <http://centruminformacji.tvp.pl/22263456/zasady-etyki-dziennikarskiej-w-telewizji-polskiej-sa-informacja-publicystyka-reportaz-dokument-edukacja>.

³ W. Lis, P. Wiśniewki, Z. Husak (red.), op. cit., str.306; J. Sobczak, art. 13, [w:]. *Prawo prasowe. Komentarz*. LEX, 2008.